

bat. Multi enim absolute dicunt, statim post sententiam latam auferri hoc dominium, et aliqui sufficere putant ipsam declaratoriam criminis; alii vero etiam condemnatoriam requirunt. Mihi tamen videtur post sententiam necessariam esse iudicis executionem; quia, etiamsi sententia lata sit, non tenetur reus in conscientia sua bona offerre fisco, sed solum esse paratus ad tradenda illa, quando postulata fuerint, non resistendo, nec per vim, nec per fraudem, perjurium, aut similia, quod sentit Covar., 1 Variar., c. 2, num. 10, et in 4 Decret., ubi supra Sanc., cap. 22, num. 8, et cap. 26, num. 8, apud quos plura de hoc puncto videri possunt.

SECTIO IV.

Utrum hæreticus ante sententiam valide et licite possit bona sua alienare.

1. *Prima opinio negans.* — In hoc puncto conveniunt (ut videre est in Sanc., supra, num. 53, et Farin., de Hæresi, quæst. 190, num. 87) ad sustentationem vitæ et status, posse huiusmodi reum licite consumere aut expendere, quod de bonis suis necessarium fuerit, quia hoc est adeo intrinsecum, et naturale, ut prohiberi non debeat, nec fortasse possit. Item, quia alias frustra in possessione suorum bonorum relinqueretur. De cæteris ergo alienationibus, sive gratuitis, ut sunt donationes, sive onerosis, ut sunt venditio, et similes contractus, est controversia. In qua est prima opinio, omnes has alienationes esse prohibitas et invalidas. Ita tenent consequenter Castr., l. 2 de Just. hæret. pun., c. 6, et l. 2 de Leg. pœnal., c. 8; Conrad., l. 1 de Contract., quæst. 7; Medin., C. de Rest., q. 1, paragr. *Post rerum dominium*; Rojas, singular. 18; Anton. Gom., l. 3 Variar., c. 2; Farin., de Hæres., q. 190, n. 68, 70 et 74; et inclinatur Soto, d. l. 1 de Justit., q. 6, a. 6, post quartam conclus. Fundamentum est, quia leges ferentes confiscationis pœnam in hunc modum explicari solent. Non est enim dubium quin potuerint huiusmodi leges omnes hos contractus irritare; nam in multis aliis casibus id faciunt, etiam non ablato dominio, ut constat de pupillo, uxore, et aliis; ergo multo magis ipsa lex id potuit facere propter crimen hæresis; imo si id fecit, non propterea dici potest lex intolerabilis, aut nimis gravis, spectata delicti qualitate, quia istæ alienationes

non sunt necessariae ad vitam, vel ad statum personæ, et alias possunt fisco multum nocere. Quod ergo ita factum sit, videtur probari ex l. *Manich.*, C. de Hæret., ibi: *Non relinquitur contrahendi facultatem*; et ex l. *Post contractum*, et l. *Quisque*, et l. *ultim.*, C. ad Legem Juliam majest., ubi dicitur, *neque alienare posse*. Item colligitur ex l. *Donationes in concubinam*, § *ult.*, ff. de Donat., et l. *Judiciorum*, vers. *Adco*, ff. de Accus. Expressius autem videntur loqui leges Hispaniæ; nam in partit. 5, tit. 4, lib. 2, dicitur de huiusmodi alienatione non posse fieri, et si facta fuerit, non valere; et part. 7, tit. 2, l. 4, dicitur: *Nullo modo valere debet*, et additur ratio, quia reus a die commissi criminis dominium amisit: nam donatio, vel quælibet alienatio, facta a non vero domino, ex natura rei nulla est. Unde potest addi alia ratio, quia talis alienatio continet intrinsecam injustitiam, vel contra fiscum, etiamsi sit liberalis, vel contra tertiam personam, verbi gratia, ementem, si sit onerosa; ergo est etiam nulla.

2. *Secunda opinio.* — Nihilominus est secunda opinio, dicens hos contractus seu alienationes non esse ipso jure nullas, sed annullandas, seu irritandas. Hanc sententiam defendit Victor, in d. Relect. de Indis, quæst. licet num. 13 alienationes has vocet invalidas, juxta modum loquendi aliquorum jurum, nihilominus in num. 14 declarat, non esse per se irritas, imo nec absolute illicitas. Et eodem modo videntur sentire Sylvest., verb. *Hæresis*, 1, num. 14; et Angel., verb. *Pœna*, num. 3; inclinatur etiam Corluba, l. 1 sanarum Quæst., in 36. Latius defendit hanc sententiam Vasquez 1. 2, disp. 171, cap. 2; et Sanc., d. lib. 2, cap. 21, num. 26, ubi alios jurisperitos allegat; et mihi etiam hæc sententia placet, quam per sequentes assertiones explicabo et probabo.

3. *Prima assertio pro hac opinione.* — Dico ergo primo: alienationes bonorum factæ ab hæretico post commissum crimen, et ante sententiam, non sunt ipso facto nullæ. Probat primo, quia hæreticus non perdit omne dominium bonorum suorum statim ratione delicti, ut jam probatum est; sed omnis verus dominus potest voluntate sua transferre in alium, jus et dominium quod in suis bonis habet, et quale habet, vel liberaliter, vel per alium contractum; ergo hoc etiam potest facere hæreticus, per se loquendo. Dices, minorem non esse universaliter et absolute veram, sed cum vulgari limitatione, *nisi jure prohibeatur*, quæ

in præsentem non servatur, quia hæretico alienationes videntur prohibita. Simili enim ratione, licet pupillus sit dominus bonorum, nihilominus non valide alienat, quia est prohibitus, et idem est in majoratu; ergo idem erit in hæretico. Sed contra; nam hinc potius confirmatur argumentum, primo quidem, quia non sufficit simplex prohibitio, nisi expresse addatur verbum irritans, ut in lib. 5 de Leg., a c. 25, ostensum est; hic autem non invenitur similis prohibitio, sed tantum illa quæ ex confiscatione sequitur; ex confiscatione autem per se et intrinsece spectata, non magis sequitur irritatio alienationum, quam privatio domini. Deinde quia, in rigore loquendo, hæreticus non est prohibitus speciali legis præcepto bona sua alienare, ut in sequenti assertionem ostendam; ergo cum sit dominus, potest valide alienare. Secundo probatur a posteriori, quia emens bona fide ab hæretico rem fructiferam, quamdiu illam sic possidet, vere facit fructus suos; ergo per talem emptionem dominium talis rei acquisivit, quia res fructificat domino; ergo signum est alienationem fuisse validam, quia dominium non transfertur nisi per contractum validum. De primo antecedente dicemus paulo post; cætera vero necessario consequuntur. Simile argumentum est, quod filius bona fide accipiens hæreditatem patris hæretici occulti, vere fit dominus, ut probat Siman., tit. 9, n. 189; ergo alienatio facta per testamentum valida fuit; ergo idem est de aliis. Unde juxta hanc doctrinam videtur intelligendus idem Simanc., ibi, num. 22 et 23, ubi in priorem opinionem videtur inclinare. Ultimo probatur ab inconvenienti, quia alias omnes contractus facti a catholicis cum hæreticis Angliæ, vel aliorum regnorum hæreticorum, essent invalidi ipso facto, quia bona talium hæreticorum jure communi confiscata sunt; consequens autem est incredibile, et contra communem usum, et sensum Ecclesiæ; ergo.

4. *Secunda assertio.* — *Probat assertio ostendendo hæreticum non prohiberi immediate alienare.* — Deinde nec mediate, seu per consequentiam aliquam. — Dico secundo: non solum huiusmodi alienationes non sunt nullæ, verum etiam neque illicitæ. Itaque hæreticus non peccat alienando bona sua, si absque fraude et dolo, seu injuria tertii faciat. Ita sentiunt multi Doctores, et ex modernis optime Vasquez, d. disp. 171, cap. 2, num. 13; et Sanc., lib. 2, cap. 22, num. 59, qui alios referunt. Probat autem in hunc modum,

quia cum hæreticus retineat dominium et administrationem suorum bonorum per se et ex natura rei, licite potest illa donare, aut vendere, aut alio simili modo alienare; ergo ut hoc illi non liceat, oportet ut specialiter sit illi prohibitum; sed non invenitur talis prohibitio per se; ergo neque actio illa est per se illicita. Probat minor, quia duobus modis potuit talis prohibitio oriri ex jure positivo: primo, quia lex aliqua directe vetat alienationem tali personæ; vel quia, posita dispositione legis circa talia bona, ex illa sequitur intrinsece, et ex natura rei, quod talis alienatio sit illicita; neuter autem modus verus est; ergo. Minor, quoad priorem modum seu partem, probatur ex quodam principio in materia de Legibus recepto, quod quando lex non dirigit verba ad personam, sed tantum disponit circa rem ipsam, vel circa formam contractus, tunc per se non obligat personam ne aliter faciat, sed invalidat vel infirmat actum. De quo principio videri possunt quæ dixi lib. 5 de Legib., cap. 20, num. 12, et latius tom. 2 de Relig., lib. 2, de Juram., cap. 20; sed in præsentem, leges quæ puniunt hæreticos in bonis suis, non dirigunt verba ad illos, præcipientes eis ne bona alienent, sed dirigunt verba ad bona ipsa, confiscando illa; ergo per se et ex vi sua talem prohibitionem non inducunt. Altera vero pars probatur, quia, posita confiscatione, solum potest sequi malitia in alienatione propter aliquam injuriam, vel nocumentum factum, vel personæ cui bona traduntur, vel fisco, quia ibi nullus alius per se intervenit. At vero respectu personæ cui traduntur bona, imprimis si alienatio sit gratuita donatio, nullum nocumentum infert, quia potest prodesse et non obesse, ut per se patet. Si vero sit alienatio onerosa, verbi gratia, per justam venditionem, tunc si delictum sit ita occultum, ut nullum sit morale periculum publicationis bonorum per sententiam, tunc etiam nullum fit ementi nocumentum, neque est periculum ejus; ergo nulla etiam est injuria vel malitia ex ea parte. Si autem sit periculum, et hæreticus taceat vitium rei, tunc quidem injustitiam committit, quia dolose et injuste vendit rem suam, tacito ejus vitio occulto; hæc autem malitia et est per accidens, et generalis ex principiis justitiæ; et ideo propter illam addita est in assertionem limitatio: *Si absque fraude*, etc. Denique respectu fisci nulla est per se injuria, quia semper res transit cum onere suo, et ita jus fisci integrum servatur, ad quemcumque

talís res perveniat. Dices, accidere posse ut, dum res transit ad alium, vel difficilius recuperetur a fisco, vel periculum immineat, ut ab altero non ita bene conservetur. Respondeo imprimis etiam posse contingere ut talis res melius et utilius ab alio conservetur et administretur, et quod eadem vel majori facilitate ab illo recuperetur. Deinde dico hæreticum non esse procuratorem fisci, ut teneatur meliori et optimo modo bona illa conservare, et ideo solum tenetur non agere fraudulenter; nam si in fraudem fisci illa bona alienaret, aut dissiparet, tunc ex ea parte graviter peccaret, tum quia directe ageret contra jus acquisitum a fisco; tum etiam quia ipsæ leges directe hoc prohibent, ut latius refert Sancius, capit. 21, numer. 25 et 26, et capit. 22, ubi supra; et Simanc., num. 56 et 57.

5. *Tertia assertio.* — Dico tertio: istæ alienationes, quamvis licite fiant, sunt caducæ et infirmæ, quia semper possunt post sententiam latam a fisco retractari et annullari, quocumque tempore factæ sint post crimen commissum. Hæc assertio est certa, et in ea conveniunt omnes allegati in duabus opinionibus recitatis, et alii, quos allegat Sancius, d. cap. 22, a num. 31. Et probatur ex dictis in sect. 1, num. 5, ubi ostendimus hunc esse unum ex præcipuis effectibus, quos habet confiscatio ipso jure. Denique quia ostensum est, per confiscationem acquirere fiscum jus aliquod in re confiscata, quod est dominium, vel certe dominio æquivalet; ergo ratione illius potest semper vindicare sibi talia bona. Unde hoc etiam probant leges supra citatæ, dicentes tales alienationes esse invalidas, utique in præjudicium fisci, qui propterea semper illas invalidare potest; ita enim sæpe in jure dicitur donatio invalida, quæ non est perfecta, sed retractari potest, ut sumitur ex leg. 1, et leg. *Post contractum*, ff. de Donationibus.

6. *Extensio hujus assertionis.* — Unde extenditur seu ampliatur assertio ut locum habeat, etiamsi bona fide emptor, verbi gratia, contrahat, omnino ignorans delictum venditoris; quia hæc ignorantia non purgat vitium contractus, quod in re ipsa inest, et quia talis ignorantia non privat fiscum jure suo, ut latius, et allegando multa, tradit Sancius, d. cap. 22, num. 36. Aliqui etiam hoc extendunt ad contractus, seu alienationes factas ante tempus delicti, et proximum illi, quando præsumuntur factæ dolo malo, et ad evitandam pœnam, ut latissime tractat Sancius, d. cap. 21 et 22; sed quicquid sit de aliis criminibus,

jam supra notavi hoc vix aut nullo modo posse habere locum in peccato hæresis; nemo enim potest per talem dolum alienare bona, nisi prius sit hæreticus, saltem occultus. Præterquam quod illa pœna fundatur in præsumptione, quæ in foro conscientie cessat, quando præsumptio non est veritati conformis; ut autem sit conformis, necessarium est ut præcesserit peccatum hæresis, saltem occultum per accidens.

7. *Ejusdem assertionis limitatio.* — Addenda vero est limitatio, ut bona hæc alienata possint revocari a quocumque possessore, et quovis tempore, nisi ad præscriptionem pervenerint. Quam limitationem Joan. Andr. et Archidiac. non admittunt, ut refert Rojas, singular. 18, in fine. Ipse vero dubitat. Sed nec dubitandum est, quia limitatio est moraliter certa, et sumitur ex cap. ultim., § ult., de Præscript., in 6, et sentit Panorm., in c. *Cum nobis*, de Præscript., num. 7; Covar., in 2, part. 4, cap. 6, § 8, num. 10; Castro, lib. 2, de Justa hæreticor. punit., capit. 4; Farinac., citata quest. 190, a num. 119, et late Sancius, dicto cap. 22, a num. 37, ubi explicant conditiones omnes ad hanc præscriptionem requisitas, quod magis ad materiam de Dominio et de Præscript. pertinet, de quibus videri etiam potest Molin., de Just., tom. 1, disp. 73, per totam.

8. *Circa eandem assertionem dubium primum bipartitum.* — *Prior pars resolvitur.* — Circa modum autem servandum in rescindendis his contractibus, seu recuperandis bonis, ab illis qui ab hæreticis illa acceperunt, immediate vel mediate, tria dubia breviter explicanda supersunt. Primum est, an illa bona auferenda sint, nihil omnino dando vel relinquendo possidenti. In quo aliter loquendum est, quando alienatio fuit mere liberalis, vel quando fuit per contractum onerosum. Nam in priori casu omnino auferuntur bona a possidente, nihil illi dando, vel ex illis relinquendo, si rigore justitiæ fiscus uti velit. Itaque docent omnes, et ratio est manifesta; quia tunc possessor accepit illa bona sine ullis expensis, vel alio onere suo, ut supponitur, et illa omnia sunt obligata fisco; ergo et habetna jus ad omnia recuperanda, et nullus est titulus quo ad aliquod possidenti tribuendum obligetur.

9. *Posterior subdistinguitur.* — Quando vero bona transierunt ad alium per contractum onerosum, subdistingendum est: nam si pretium, verbi gratia, propter quod vendita

est domus, invenitur inter bona hæretici, qui rem vendidit, formaliter, vel æquivalenter, restituendum est emptori, quia illud accrevit bonis hæretici, et substitutum est loco rei venditæ; ergo reddendum est emptori, si re empta privetur, quia nullus superest titulus justus damnificandi illum in pretio. Et in hoc etiam omnes conveniunt. Dixi autem *formaliter, vel æquivalenter*; nam, licet pretium sit consumptum, si tamen ex illo hæreticus factus est ditior, vel quia emit rem aliam, vel quia solvit justa debita, vel quia ex illo emit necessaria ad vitam, et alios redditus sibi conservavit, in his et similibus persolvendum est pretium emptori, quia moraliter perinde est habere pretium, vel æstimationem ejus. Existimo tamen in hujusmodi eventu liberum esse fisco non rescindere contractum, si velit, quia fuit validus, ut supra dixi; et posse illum rescindere, est quasi privilegium fisci, et ideo potest illo non uti, si velit. At vero si pretium nullo modo extat inter bona hæretici, fiscus potest recuperare bona vendita, nullo restituto pretio. Ita docent omnes auctores supra citati, et specialiter videri potest Tiraquel., in l. *Si unquam*, paragr. *Revertatur*, num. 267, c. de Revocandis donat.; et Gregor. Lop., in l. 4, titul. 2, partit. 7, gloss. 2; et Simancas, dicto titul. 9, num. 27. Et ratio est, quia bona illa antea erant obligata fisco, quam emptor aliquod jus in illa acquireret; ergo transierunt cum onere suo; ergo ratione illius potest fiscus illa recuperare, ubicumque illa invenerit, nec tenetur pretium reddere, quia neque illud accepit, neque inter bona sibi obligata invenit. Et confirmatur, quia venditor non potuit majus jus transferre in emptorem, quam ipse habebat; sed apud ipsum bona illa semper erant subjecta fisco quoad recuperationem illorum, nullo pretio, vel æstimatione data; ergo eodem modo possidentur ab emptore. Aliqui vero hoc limitant: *Nisi emptor bona fide emerit.* Sed non est admittenda limitatio, tum quia bona fides non purgat vitium rei; tum etiam quia emptor non privatur pretio propter aliquod delictum, quod bona illa emendo commiserit, sed solum quia pretium illud consumptum est sine culpa, vel utilitate fisci.

10. *Secundum dubium resolvitur.* — Secundum dubium est, an ista bona recuperentur a fisco cum quolibet augmento in eis facto, seu cum meliorationibus, ut juristæ loquuntur. Ad quod breviter dicendum est duplex posse esse hoc augmentum: unum, quod sine industria vel expensis possidentis, solo veluti

cursu rerum provenit, ut si contingat terram fieri majoris æstimationis, vel ex raritate similium possessionum, vel ex multitudine emptorum, vel alia simili causa; aliud vero est augmentum, quod fit opera et expensis possidentis, ut si reficiatur domus, vel augetur. De priori augmento dicendum est, totum cedere in jus seu debitum fisci, et ideo recuperari ab illo posse, nulla compensatione facta; sicut e contrario si res fuisset hoc modo diminuta, eodem tantum modo posset a fisco recuperari. Et declaratur, quia jus fisci est dominium directum, vel illi æquivalens; res autem, quando per se et quasi naturaliter augetur, domino crescit. At vero aliud augmentum licet recuperari debeat a fisco, quando non potest a re separari, debet tamen valorem solvere, quia confiscatio ad illud augmentum non extenditur, neque est cur possessor bonis expensis in illo augmento privetur. Dices: ergo si ex negligentia possidentis bona illa diminuantur, poterit fiscus æstimationem ab illo repetere. Respondeo: si mala fide processit, sciens illa bona esse confiscata, et ideo circa illa negligenter se gerens, concedo sequelam, quia fuit cum scientia detrimenti bonorum fisci. Si autem bona fide processit, tractando rem illam tanquam omnino suam, cogi non potest, quia nec titulo rei acceptæ, nec titulo injustæ acceptionis ad illam restitutionem tenetur.

11. *Tertium dubium: an fructus quoque bonorum hæretici recuperentur a fisco, si extant.* — Tertium dubium est, an fiscus recuperet bona cum fructibus qui ex illis provenerunt, a crimine commisso usque ad sententiam. In quo puncto imprimis supponendum est, hos fructus, per se loquendo esse confiscatos, quia inter bona hæretici post crimen commissum acquisita computantur. Ita ex professo docet Tello Fernandez, in l. 4; Taur., num. 45; et sequitur Simanc., supra; et Vasquez, l. 2, disp. 172., cap. 1; Farinac., de Hæresi, q. 190, num. 19 et 80; et sumitur ex Covarr., in 2, 4 p., cap. 6, § 8, num. 8, et ex aliis auctoribus qui idem dicunt de fructibus beneficii, ut videre licet in Sanc., d. lib. 2, c. 26, n. 10. Unde colligitur, si fructus illi extent, vel formaliter, vel æquivalenter, inter bona ultimi possessoris, quando fit bonorum publicatio et executio, quia nimirum ex illis factus est ditior, recuperandos esse a fisco. Ita docent omnes. Et ratio est, quia sicut procedunt ex re confiscata, et sub ea ratione aliena, ita cum eodem onere nascuntur. Item quia regula generalis

est, possessorem rei alienæ teneri ad restituendum omnes fructus, præsertim si ex illis factus est ditior. De quo principio videri potest Covar., in regul. *Peccat.*, 3 p., in principio. Denique quia si hæreticus ipse fructus illos accepisset, essent obligati publicationi, et revendicationi fisci; ergo idem est de quocumque possessore, quia hæreticus, ut dixi, non potest majus jus illi conferre, quam ipse habet.

12. *Resolutio quoad fructus consumptos, bona vel mala fide.*— Difficultas vero est, quando fructus omnino sunt consumpti, et possidens bona non est ex illis factus ditior; tunc est distinctione utendum, ut dicti auctores notant; nam vel ille consumpsit bona fide, vel mala: si bona, nihil tenetur restituere juxta communem doctrinam de bonis alienis, de qua videri potest Covar., lib. 1 Var., cap. 3, n. 6 et 7; et ratio est, quia tunc nec obligatio restituendi nascitur ex re accepta, quia non extat; nec ex injusta acceptione, quia supponitur sine peccato consumpta. Igitur nec fiscus potest in eo casu fructus repetere, quia non potest ab alio exigere quod ille dare non tenetur. At vero si possessor consumpsit fructus mala fide, repeti possunt propter injustam acceptionem.

13. *Quid in hoc casu requiratur ad bonam vel malam fidem.*— *Verior responsio.*— Statim vero interrogandum occurrit, quando censendus sit aliquis habere bonam fidem, vel quid in hoc casu sufficiat, ut in mala fide constituatur. Nam Simanc., dicto tit. 9, num. 58, quem sequitur Vasquez, putat necessarium esse ad illam bonam fidem, ut possidens ignoret delictum hæretici, ac proinde, eo ipso quod scit tale delictum, et consequenter bona esse confiscata, constitui malæ fidei possessorem, ac proinde teneri ad restituendos fructus, etiamsi consumpti sint, et ex illis non sit factus ditior. Et potest hoc suaderi, quia supra diximus, hoc modo esse necessariam bonam fidem ad præscriptionem horum bonorum; ergo idem erit in præsentia. Nihilominus existimo scientiam delicti ejus, qui bona tradidit, non satis esse ad constituendum in mala fide possessorem talium bonorum, quantum ad præsentem casum attinet. Probat, quia ipsemet hæreticus bona fide possidet sua bona, quandiu contra ipsum non fertur sententia, etiamsi et sui delicti et confiscationis conscius sit; ergo etiam ille, cui donavit aut vendidit talia bona, bona fide possidet, etiamsi sciat delictum donantis aut vendentis. Probat, consequentia,

quia venditor transtulit in illum totum jus quod in talia bona habebat, et prout illud habebat; ergo transtulit jus possidendi usque ad sententiam; ergo jure possidet, ac proinde bona fide. Unde quod ad possessionem attinet, non dubito quin hoc sufficiat ad bonam fidem. Et consequenter de consumptione fructuum assero, si absque peccato fiat, bona fide fieri, etiamsi delictum alterius non ignoretur. Poterit autem fieri sine peccato, si non fiat in fraudem et detrimentum fisci, sed ad vitam sustentandam, vel ad aliam humanam commoditatem; tunc enim non facit injuriam fisco ille possessor bonæ fidei, cum jure suo utatur. Et hinc fit consequenter ut non teneatur restituere illos fructus, nec ratione injustæ acceptionis, cum non peccaverit contra justitiam talia bona consumendo, nec ratione rei acceptæ, quia non extant, ut supponitur. Secus vero esset si injuste et fraudulenter illos fructus dissiparet, nam tunc merito possent ab illo recuperari. Neque est simile de præscriptione; nam præscriptio est beneficium a lege concessum, et in præsentia materia specialiter factum est sub illa conditione, ut bene notavit Sancius, cap. 22, num. 41, et ideo non est extendenda illa conditio ad alios effectus, ad quos ex natura rei et ex vi justitiæ necessaria non est.

SECTIO V.

Quæ bona hæretici sub confiscatione comprehendantur.

De hoc puncto multa scribunt jurisperiti, moventes plures quæstiones, quæ vel ad materiam de dominio, vel ad forum tantum externum pertinent, quas summatim attingit Simanc., dicto tit. 9, per totum; et Anton. Gomez, lib. 3 Variar., cap. 4, et ex illis Vasquez, 1. 2, disput. 169 et sequentibus; et multo copiosius Sancius, dicto libro 2, a cap. 14, per multa; et Farinac., tota quæst. 190. Nos autem, et brevitati et utilitati consulentes, per breves regulas, et nonnullas illationes et exempla rem totam expediemus.

1. *Prima assertio.*— *Ejus ratio.*— *Confirmatur ex leg.* Si ademptis.— Dico ergo primo: quod attinet ad bonorum qualitatem vel quantitatem, nulla specialis conditio postulatur ad hujusmodi confiscationem, ita ut per se ad hæc bona potius quam ad illa limitetur, sed simpliciter omnia bona confiscantur, sive sint immobilia, sive mobilia, aut se moventia, aut

jura, vel actiones. Ita docent omnes auctores. Et ratio est, quia licet de his bonis, quando cum aliquo addito in lege vel in testamento nominantur, verum sit quod ratione additi fieri solet limitatio, ut si quis testamento leget bona mobilia, non mandat immobilia, vel e contrario, nihilominus quando lex absolute disponit de bonis sine limitatione, omnia bona comprehendit. Quod quidem fiet expressius, si signum distributivum, *omnia*, addatur; in rigore tamen sufficet, si indefinite de bonis loquatur; tum quia non est major ratio de his quam de illis bonis, et ideo ut dispositio legis sit certa, sicut esse debet, necesse est ut omnia comprehendat; tum etiam quia in sermone doctrinali vel dispositivo, indefinitum æquivaleret universali. At vero in præsentia materia bona hæreticorum absolute confiscantur, in dicto cap. *Cum secundum leges*, et in legibus quæ in ipso allegantur, vel eodem modo, vel interdum etiam addita distributione fit confiscatio; ergo simpliciter extenditur ad omnia bona. Et confirmari hoc potest ex lege *Si ademptis*, c. de Sententiam passis, in qua dicitur, ablati bonis per sententiam, auferri etiam actiones, ac proinde actiones sub bonis comprehendendi; eadem ergo ratio est de qualibet alia bonorum specie.

2. *Secunda assertio.*— *Ostenditur ratione.*— *Declaratur exemplis.*— Dico secundo: ex parte hæretici habentis talia bona, necessarium est ut tempore delicti fuerint sua, propriumque jus in illa habuerit, vel saltem ut post delictum et ante sententiam illa dicto modo obtinuerit. In hoc etiam omnes conveniunt. Et ratio clara est, quia lex non confiscat bona aliena, sed propria ejus qui delinquit; ergo quæ talia non fuerint, non confiscantur. Dicitur etiam supra confiscationem non extendi ad bona acquirenda post sententiam, comprehendere autem totum tempus a commisso crimine usque ad sententiam; ergo intra illud necesse est et sufficit, quod bona fuerint ipsius hæretici propria. Deinde declaratur nonnullis exemplis: nam si hæreticus ante commissum crimen, absolute et simpliciter donavit aliquid de bonis suis alteri, quamvis postea incidat in hæresim, illud non confiscatur, quia jam non est in bonis ejus, et quod fuerit parum refert. Dixi autem, *si absolute et simpliciter donavit*, quia si donatio facta sit tantum sub conditione, et conditio non fuit impleta ante delictum, quamvis postea impleatur, bona sic donata confiscata manent, quia donatio sub conditione non est donatio

simpliciter, nec transfert dominium, ut constat ex l. 1, ff. de Donat., donec impleatur conditio; per hæresim autem ablata est potestas transferendi dominium absolutum, et a confiscatione liberum, et ideo confiscatio circa talia bona locum habet. Idem est si donatio facta fuit non simpliciter inter vivos, sed causa mortis; nam illa etiam non est perfecta donatio, nec transfert dominium, imo revocari semper potest ante mortem; et ideo sic donata sub donatis sub conditione comprehenduntur, et post mortem hæretici, etiam a fisco repetuntur. Ita Simancas, numer. 9; Farinacius, dicta quæstione 190, paragr. 1, numero duodecimo, et alii, et sumitur ex leg. 1, cum multis aliis de Donationibus causa mortis. Et ex dicendis amplius hoc confirmabitur.

3. *Tertia assertio fere communis.*— *Hæc assertioni repugnat Sanc.*— *Impugnatur, et satisfi illius fundamento.*— Dico tertio: omnia bona quæ transferri possunt ad hæredes extraneos cadunt sub confiscationem. Ita docet Julius Clarus, in Paragr. ult., quæst. 79, num. 7, et ibi alios refert, imo fere omnes auctores hac regula utuntur. Et ratio ejus est, quia potestas transferendi bona ad quoscumque hæredes, etiam extraneos, est signum absoluti domini et proprietatis talium bonorum; dictum est autem omnia bona propria hæretici confiscari; ergo confiscantur omnia, de quibus testari potest. Hanc vero regulam affirmativam aliqui non admittunt, quos refert et sequitur Sanc., d. c. 14, n. 5. Fundatur, quia fiscus non est hæres; ergo non fit bonum argumentum ab hærede ad fiscum, quia a diversis non fit illatio. Sed nihilominus reliqui Doctores citati, et citandi passim, illa regula utuntur, et non est facile assignare exempla in quibus deficiat, neque dicti auctores aliquod inducunt. Ratio etiam a nobis facta mihi videtur efficax, et illa facile solvitur ratio in contrarium facta; nam licet fiscus non sit hæres, potest æquipollere et quasi adæquate substitui loco hæredis. Et quamvis a diversis, ut diversa sunt, non fiat illatio, tamen, ut in aliquo conveniunt, fieri potest; vel, licet non fiat per locum intrinsecum, ut aiunt, id est, ut a causa vel ab effectu, potest fieri per locum aliquem extrinsecum; et ita fit in præsentia quasi a signo, quia potestas transferendi in hæredem extraneum est signum sufficientis domini et proprietatis circa talem rem, ut propterea sub confiscationem cadat; denique quia alias nec regula negativa esset admittenda, quia etiam in illa inter eadem fit illatio; consequens au-